

לקראת 'היום ה-13'?

ISNA PHOTO
Saeid Sadeghi

מפגינים שריר. ניסויי
הטילים האיראניים

ז' ום אין' לאירוע היסטורי הזוי; המלך האדיר של האימפריה הפרסית, מתרווח על כס זהב המוצב על גבעה, והוא נכון לצפות במפלת האויב. אלא שאל מול עיניו מתרחשת תבוסה קולוסלית מרהיבה. האימפריה הפרסית שוקעת כמו אוניותיה, במי המיצר.

קרב סלאמיס (480 לפנה"ס); המלך הפרסי, חשיארש הראשון (יש הטוענים שהיה זה אחשוורוש מיודענו), היה בטוח בניצחונה של האימפריה הפרסית על ערי הפוליס של יוון העתיקה. הוא הורה להציב עבורו כס מלכות יצוק זהב, על מורדות הר אגלאוס המשקיף על מיצר סלאמיס, הסמוך לאתונה, במטרה לאיים בנוכחותו על המפקדים, ולוודא שהם נלחמים בעוז ובנחישות; וגם, כמובן, להיפרקד על הכס הנישא, ולצפות בחדווה בתבוסת האויב.

הקרב היה שיאה של המערכה הגדולה שניטשה במשך שנים רבות, בין ממלכת פרס והפוליס של יוון העתיקה. המלך חשיארש שאף להגדיל את שטחה של האימפריה הפרסית, ולספח אליה את הערים היווניות.

אוניות הצי הפרסי האדיר הפליגו בטור לתוך המיצר. אל מול עיניו הקמות של המלך, תקפו האוניות היווניות הקלות, חמושות באילי ניגוח, את הספינות הפרסיות הגדולות. מאתיים

ט. כץ צילומים: רויטרס, AP, פלאש90, שאטרסטוק

מוכנים יחסית. אבל אחרי שמחת-תורה תשפ"ד, איש לא לוקח סיכונים'

משמרות המהפכה ערכו השבוע תרגילים צבאיים רחבי היקף, מהם בטילים בליסטיים. המודיעין הישראלי זיהה 'תנועות חריגות', והעולם ניסה להבין לאן חותרת טהרן • האיומים המפורשים בהשמדת מדינת ישראל, הולכים ומסלימים. האם מדובר בהצהרת כוונות או בדמגוגיה לצרכי פנים? • החשש מ'מיסקלקולציה': גם בכירי הממשלה וזרועות הביטחון הישראלים משמיעים הצהרות מאיימות - האם ישראל ואיראן מצויות בעיצומה של ספירלת הסלמה רטורית, שעלולה להידרדר לעימות כולל? • 'מדברים כאן יותר מדי', אומר ל"יתד השבוע" א. לשעבר בכיר בזירת איראן במוסד. 'אני המום, גורמים בכירים, בעיניי חסרי אחריות, ממטירים איומים, אזהרות, התרברבות ודיבורים ריקים. הצד השני מאזין ולא מקל ראש. יש ערוצים להעברת מסרים. איפה המבוגרים האחראיים?' • והנה ספקולציה: אולי מדובר באסקלציה מכוונת לקראת מפגש נתניהו-טראמפ בפלורידה? האם מישהו רוצה לגרום לאיראנים לאיים איומים מופרעים על מדינת ישראל, וכך לגרור את ארה"ב לעימות נוסף מול איראן? • מומחים נבוכים מנסים להעריך

סוג של הצהרת כוונות. הכיכר המפורסמת בטהרן 'מקושטת' בטיל חייבר

תופי מלחמה

ד"ר מנחם מרחבי:

"איראן חותרת לנקמה. מעבר למכה שהיא שואפת להנחית על מדינת ישראל כדי לסגור את חשבון מלחמת שנים עשר הימים, הרי שההתבטאויות הנוכחיות, נועדו להוכיח לעולם ולעם האיראני שהמשטר מתפקד ויש לו יכולות"

תופי המלחמה מתופפים, ושאלת השאלות, לא שאלת מיליון הדולר, אלא שאלה של חיים ומוות, היא: האם איראן תפרוץ למתקפת פתע. גם ניתוח שטחי של יחסי הכוחות בין שתי המדינות, מעלה שמדובר באי סימטריה מובהקת. "מדינת ישראל נהנית מגיבוי מלא מצידה של ארצות הברית", אומרת ל"יתד השבוע" ד"ר ענת הוכברג מרום, מומחית לגיאופוליטיקה, משברים בינלאומיים וביטחון אנרגטי, מהמרכז לאסטרטגיה רבתי לישראל, ICGS. "אבל כשמבצעים ניהול סיכונים, חובה להביא בחשבון שמנגד, איראן מקבלת אספקה שוטפת, טילים ורכיבים בליסטיים מסין וצפון קוריאה".

אלא שלא תמיד מנהיגים ומשטרים עושים חישובים ריאליים קרים של רווח והפסד כלכליים. "איראן חותרת לנקמה", אומר ל"יתד השבוע" ד"ר מנחם מרחבי, חוקר איראן והאיסלאם השיעי. "מעבר למכה שהיא שואפת להנחית על מדינת ישראל כדי לסגור את חשבון מלחמת שנים עשר הימים, הרי שההתבטאויות הנוכחיות, נועדו להוכיח לעולם ולעם האיראני שהמשטר מתפקד ויש לו יכולות".

פארס דיווחה על ניסויי טילים במספר אזורים באיראן, אבל בהמשך הכחישה אותם. או שהיה זה מהלך מושכל ומכוון מראש, של זריעת בהלה בישראל, ואז נסיגה מקבלת אחריות. הכל במסגרת של לוחמה פסיכולוגית נגד מדינת ישראל. גורמים מדיניים מזהירים ממתקפת תדרוכים ישראלית בנושא סבב נוסף מול איראן, "אין לדעת איך בטהרן יפענחו את דבריהם של הבכירים. שם עלולים לפרש אותם כאיומים לא מרומזים, ולעלות להתקפה".

"מדברים כאן יותר מדי", אומר ל"יתד השבוע" א. לשעבר בכיר בזירת איראן במוסד. "אני המום, גורמים בכירים, בעיני חסרי אחריות, ממטירים אינפלציה של איומים, אזהרות, התרברבות ודיבורים ריקים. חובה להפנים שהצד השני מאזין לכל מילה, חשוף לכל פרשנות בת-קשורת ולכל שביב של מידע. הוא לא מקל ראש באיומים כאלה, בעיקר אחרי מלחמת שנים עשר הימים".

"נכון שיש ישראל ואיראן לא מקיימות קשרים דיפלומטיים, אבל לא חסרים ערוצים להעברת מסרים. איפה המבוגרים האחראיים?". ואולי מדובר באסקלציה מכוונת מצידם של גורמים במדינת ישראל, כזו שמכינה את הקרקע לביקור הקרוב של נתניהו בפלורידה? האם מישהו רוצה לחמם את האיראנים, לגרום להם לאיים איומים מופרעים על מדינת ישראל, וכך לגרור את ארה"ב לעימות נוסף מול איראן?

מהן הוטבעו, מפקד הצי נהרג בקרב. והמלך? הוא ניתן לשבבים את כס הזהב וחזר לפרס בבושת פנים. היה זה אירוע היסטורי מכונן בו הוכרעה האימפריה הפרסית.

מה שלוקח אותנו יותר מאלפיים שנה קדימה; לפני מלחמת שנים עשר הימים, ישבו שליטי איראן על כסאותיהם המזהבים הווירטואליים, והרעיפו תועפות של הצהרות על חורבנה העתידי של מדינת ישראל. את הסוף הניסי כולנו יודעים.

'נהפוך לכם את הלילה ליום'

אלא שלא היה זה הסוף והסאגה עוד נמשכת. הארט דיירקטור באיראן עובד פול טיים ג'וב. שלטי חוצות שמעטרים את הכיכרות המרכזיים באיראן, בעיקר את כיכר פלסטין בטהרן, מבטיחים ניצחון איראני מוחלט, ותבוסה ישראלית מוחצת.

אחד התוצרים הלוחטים בקמפיין העכשווי, במסגרת המלחמה על התודעה, הוא תצלום בו נראה המנהיג העליון, עלי ח'מינאי, יושב במרכז, סביבו יושבים ראשי המשטר ובכירי הצבא, וברקע, בכל צד, נראים טילים על כני השיגור.

במסגרת הקמפיין הרהבני, מתעדים בכירי המשטר את עצמם על רקע אימונים צבאיים, וכרזות נושאות אזהרות כלפי מדינת ישראל, רבות מהן בעברית עילגת (כמו "נהפוך לכם את הלילה ליום"), מרוחות בכל מקום. הפלייליסט הוא רברבנות עיקשת של בכירים בצבא ובצמרת ההנהגה, המבטיחים ניצחון מוחלט על מדינת ישראל, שלדבריהם כבר נוצחה במהלך מערכת עם כלביא.

השבוע ערכו משמרות המהפכה תרגילים צבאיים רחבי היקף, מהם בטילים בליסטיים. המודיעין הישראלי זיהה תנועות חריגות והיערכות מבצעית יוצאת דופן באיראן. ושוב, אימו מנהיגי איראן לצד בכירים בצבא ובמשמרות המהפכה, בהשמדת מדינת ישראל. "קווי ייצור הטילים החזקים שלנו לא נעצרו לרגע", אמר דובר צבא איראן אבו אל-פדל שכארגי.

האם מדובר בדיבורים כמו החול במדבר לוט באיראן, שם נמצאת פירמידת החול הגדולה בעולם? או שאכן, מטחי האיומים ותוזות הכוחות של משמרות המהפכה, מהווים הצהרת כוונות על כך שפניה של איראן לעימות נוסף?

גם במדינת ישראל משמיעים המנהיגים, כמו גם ראשי זרועות הביטחון, הצהרות מאיימות כלפי איראן. ונראה שלמילים עוצמה ודינמיקה משלהן.

רק לא סיבוב נוסף. אחת מזירות ההרס בישראל ב'מלחמת 12 הימים'

הרמטכ"ל/ראש המוסד עלולים לצאת באמירה שמהותה דקלרטיבית לגמרי, סוג של הפגנת שרירים שבמקרים מסוימים מכוונת פנימה. אבל בצד השני מפרשים אותה כאיום ממשי במלחמה. לפעמים, צד מאוים משנה את פריסת הכוחות, והצד השני רואה בכך קאזוס בלי, עילה למלחמה. כאן אנחנו צועדים בשטח האפור והממוקש של ניהול סיכונים. לעיתים ההתדרדרות נובעת מהערכת יתר של כוחותיו של היריב. ובמקרים רבים, וכאן על מדינת ישראל להיזהר, קיים חשש מקונספציה מרדימה. הטראומה של ה-7 באוקטובר עלולה להכות מהצד השני, כך אומר לנו גורם ביטחוני בכיר: "אין לזלזל בחשש שמקנן באנשים, מהם בכירים בכוחות הביטחון, שאומרים: ב-7 באוקטובר נרדמנו, האמנו בהנחות יסוד מוטעות, ועל כן, בפעם הזו, עלינו להיות ערניים ואף ליוזם. לעיתים מדובר בעוררות יתר, שהיא לבדה עלולה לדרדר את הצדדים לעימות צבאי".

ביום רביעי פרסמה לשכת ראה"מ סרטון ערוך בAI בו נראים נתניהו והנשיא טראמפ פלוס בלוריתו המתנפנת, טסים במפציץ B-2 מעל מתקני הגרעין של איראן.

"גרוע מאד", אומר לנו בכיר ביטחוני לשעבר, "כך נראית מיסקולקולציה. מדובר באיום פלסטי, ישר לפרצוף. האם הייתה חשיבה לפני הפרסום של הדבר הזה? איך יפרשו את הדברים באיראן? לא מדובר בסרטון שהפיץ חובב AI, אלא בסרטון שיצא מלשכת ראה"מ. יתכן שבאיראן יבינו שאין להם מנוס, אלא לתקוף ראשונים".

ביקורת על הסרטון נשמעה גם מכיוונים נוספים, גורם מדיני טוען באוזניו שהיה כאן כשל אמיתי. "לכאורה מדינת ישראל מציגה שממשל טראמפ הוא שותף נאמן וכי הוא יסייע לישראל גם בתקיפה הבאה. אבל שימו לב לסאב טקסט; השניים טסים במפציץ שאין למדינת ישראל, והתחושה המתקבלת הפוכה מזו אליה כיוונו במשרד ראה"מ, כזו שמרמזת שוויינגטון מסונכרנת עם ירושלים. לדעתי, התחושה היא שמדינת ישראל לא יכולה לבד, היא זקוקה לארה"ב ותלויה בה, ונתניהו זקוק למבוגר אחראי, סוג של בייביסיטר. כעת לכו צעד נוסף, טראמפ כבר אמר לנו "לא" והחזיר מטוסים מספר דקות לפני תקיפה, המסר מהסרטון הוא שטראמפ הוא הבוס. לדעתי מדובר בכשל חמור בהסברה".

אנחנו מביטים בסרטון, ונזכרים בשיחה עם

המשך בעמ' 25

החזיקו מעמד, אמריקה בשקיעה וממשל טראמפ מסתבך, מדינת ישראל מתמוטטת ועוד ועוד פייקים שונים. אבל בעידן הטכנולוגי הנוכחי, צורכים האיראנים את החדשות לא רק מהערוצים הרשמיים של המשטר, הם ניזונים מהרשתות החברתיות, ושם הם מקבלים את האמת בפנים. כך נוצר באיראן משבר אמון בין העם למשטר".

ולא שהמשטר זנח את המטרה העיקרית שלו, השמדת מדינת ישראל. שנאת ישראל ואיבה לציונות, ממוקמות בתיעדוף גבוה בליבת האידיאולוגיה של המשטר, יש להוסיף לכך מוטיבים אנטישמיים שמקננים בקרב הבכירים באיראן, וכמובן, אלמנטים גיאואסטרטגים שגורמים לאיראנים לתעב את מדינת ישראל ואף לפחד ממנה. למרות הכל, לפרסים יש סבלנות, והם רצים למרחקים ארוכים, פי כמה מעמים אחרים. במנטליות הפרסית אין "הרגע" ו"עכשיו", הם מתוכננים לציפיה, להבשלה ולזמן. הם יודעים לדרג משימות, ולהמתין ליום פקודה.

תמרות עשן ואש

תכל'ס, האם הזירה האיראנית מתחממת לכדי פיצוץ? המודיעין במדינת ישראל זיהה תנועות חריגות והיערכות מבצעית, הכל לכאורה במסגרת תרגיל, "אבל אין לדעת", מדגישים בישראל, "הסימנים יכולים ללמד על תרגיל, אבל גם על אפשרות למתקפת פתע. ויש לזכור ולהיזהר, הפתעות מנצחות מלחמות".

"העובדה שיש עשן, לא אומרת שאין אש", אומר מרחבי. אין להתעלם מכך שהשיח באיראן הוא לא מקשה אחת, ישנם קיצוניים טוטליים, וישנם גם פרגמטים.

מנשרוף: "אני חשוף לתקשורת האיראנית ולמסרים שנשמעים מחוגים שונים. קיימים קולות בשיח באיראן, בעיקר מכיוונם של חוגים שמרנים רדיקליים, שקוראים למשטר ליוזם עימות מול ישראל. עדיין לא מדובר בשיח המרכזי הדומיננטי, אבל האמירות נשמעות, ואין לדעת אלו הדים יהיו לה".

למקום הזה נכנס החשש ממיסקולקולציה. "האיראנים חוששים להיתפס לא מוכנים", אומר מנשרוף, "העימות הקודם, בו הם הופתעו לחלוטין, היה טראומה אימה". האם חשש מהפתעה יגרום לאיראנים להפעיל מכת מנע? אין לדעת.

"ההתבטאויות מתלהמות מכל צד טומנות בחובן איום משמעותי", מזהירה ד"ר הוכברג מרום. ההסלמה ידועה מראש; ראש הממשלה/

← לא מוכנה, אבל אין להשוות את האירוע ההוא, להשפלה שחוותה טהרן בעימות האחרון מול מדינת ישראל. וכל זה לאחר שנים של הצהרות רהב, על פיהן מדינת ישראל לא תעז לתקוף את איראן".

לצד זה, המשטר באיראן מודע לכך שכושר ההרתעה של המדינה נפגע חמורות. בעיקר בעיני השכנים באזור, שהסיקו שאיראן היא נמר של נייר. ההתלהמות של ראשי המשטר היא חלק ממלחמה על התודעה, והיא גם נועדה להטמיע בגיזורה האזורית שאיראן על הרגליים, ונכוננו לה עלילות.

ואחרי שאמרנו את כל זה, המומחים סוברים שלא נראה שבטווח הזמן הקצר טהרן תוציא לפור על מתקפה נגד מדינת ישראל. "סבירות לעימות קרוב כזה, נמוכה", אומר מרחבי.

למה לא בטווח הקצר? כי איראן מתמודדת עם צרות צרורות מבית, בעיות מים קשות, סנקציות חמורות שהביאו למחסור, גם מחסור במזון, שחיקה חמורה בערך המטבע, משבר אנרגיה חמור (תחנות הכוח שחוקות ולא מספקות די חשמל, איראן חייבת בדחיפות לשקם את התשתיות שלה, והיא מתקשה בינתיים לפעול בעניין). המשטר לא מצליח לשלם את כלל המשכורות ועוד ועוד בעיות ומחדלים. ולא דיברנו על המחלה הממארת של השחיתות השלטונית שאוכלת באיראן בכל פה, ביקורת פנימית קשה מבעבעת באיראן על הדרגים הניהוליים והשלטוניים.

קולות מתוך איראן מספרים על מרמור וזעם שמאפילים על המדינה כמו עננה סמיכה. מנשרוף מספר על סקרים שנערכו באיראן, על פיהם 92 אחוזים מהציבור ממורמר על המשטר, ראש הממשלה הקודם, רוחאני, דיבר על 80 אחוזים מהציבור שממורמרים על ההנהגה והמצב.

וכאן חשוב להבין, איראן היא לא דיקטטורה כמו סוריה של אסד, יש בה צדדים עממיים והמציאות שם מורכבת יותר. היות שכך, המשטר לא ילך בקלות לעימות מול מדינת ישראל שיגרור הרס וחורבן, יעמיק את המשבר הכלכלי ויגרום לתסיסה. נכון לעכשיו, מציאות החיים באיראן טרם הגיעה לנקודת שבירה, והשליטים מתנהלים בזהירות.

המשטר משקיע בדיסאינפורמציה ומפעיל מכונת תעמולה; מנשרוף: "הם אומרים לציבור,

תעלומה 'מסתורית': לאן נעלמו המערבלים הפלנטריים בדרך לאיראן?

קרה לכם שמשלוח שהיה אמור להגיע ליעדו, נעלם בדרך? לא נעים, אפילו מעצבן. אירוע טריוויאלי כזה קרה לאיראנים רק בשבוע שעבר. משרד לוח של מערבליים פלנטריים יצא לפני מספר שבועות מסין דרך הים לכיוונה של איראן. אלא שבדרך אירעה תאונה מצערת, והמערבלים לא הגיעו ליעדם. מכאן והלאה השמיים הם לא הגבול לקונספירציות. יהיו כאלה שיעמיקו את אמונתם בקיום חייזרים ועב"מים, ואולי נוצר אי שם באוקיאנוס משולש ברמודה חדש. שמועות שונות טענו שאוניות אמריקניות חתרו למגע והשלימו ציוד. כך או כך, המערבלים הפלנטריים נשבו/הושמדו/ יורטו/ התאדו או וואט אבר.

ולא מדובר באירוע אנקדוטלי. הגורם שמעכב את האצת פרויקט הטילים הבליסטיים האיראני, הוא המחסור במערבלים פלנטריים. מערבלי פלנטרי הוא מרכיב קריטי לייצור דלק מוצק, שמאפשר להכין את הטיל לשיגור במהירות רבה פי כמה מאשר דלק נוזלי. במהלך מתקפת עם כלביא השמידה מדינת ישראל עשרות כאלה, שמחירו של כל אחד מהם עומד על למעלה ממיליון דולר. סין, המשת"פית העיקרית של איראן, היא מקור האספקה העיקרי של המערבלים הללו.

באיראן מתקשים להשלים עם האובדן, על פי הערכות, המשטר האיראני טרם הצליח לשקם את יכולת ייצור הטילים שלו שנפגעה חמורות במלחמת שנים-עשר הימים.

התיעדוף האסטרטגי של האייתולות: טילים על כן השיגור

קיימת, והמשטר באיראן מודע היטב לכך שהמדינה חשור פה בצריח בפני חיה"א הישראלי.

דיווחים מודיעיניים מלמדים שאיראן מחוללת שינויים דרמטיים בתחום הטילים הבליסטיים. סין מספקת לאיראן חומרי גלם וטכנולוגיה, צפון קוריאה גם היא מחמשת את איראן בתחומים הללו. דיווחים מודיעיניים עקשנים מאיראן מדווחים שטהון מייצרת טילים בליסטיים בקצב מהיר ביותר ובהיקפים גדולים.

כעת נערוך חשבון, לפני מבצע עם כלביא, החזיקה איראן בכאלפיים טילים בליסטיים, במהלך העימות שיגרה טהון 528 טילים לעבר מדינת ישראל. נכון להיום מחזיקה איראן בכאלף טילים, אבל היא מכוונת לייצור של שלושת אלפים טילים בשנה. יש הטוענים שהיא שואפת למלא את הארסנל בשמונת אלפים כאלה. בישראל יודעים על ניסיונות איראנים לשיקום מתקנים לייצור טילים בליסטיים, וזהו תחום בו היא משקיעה את מירב המאמצים והמשאבים.

נכון לעכשיו מחזיקה איראן בטיילים לטווחים שונים וראשי קרב של מאות ק"ג. לצד זה, היא מחזיקה בטיילי שיט מדייקים, גם הם לטווחים שונים ונושאים ראשי נפץ כבדים.

"איראן לא חשפה את כל יכולותיה, ולא אמרה את המילה האחרונה", אומר מרחבי. גם במהלך המלחמה, איראן נקטה בכלכלת חימושים, והיו הפתעות שהיא העדיפה להכמין, ולהשאיר אותן למערכות נוספות. "בכוחם של האמצעים הטילאים הללו לגרום נזק חמור פי כמה". מנשרוף: "איראן משקיעה רבות בטיילים, בין השאר, היא חותרת להגדיל את הטווח עד לאירופה ויותר מזה, במקביל, היא מנסה לחמש את חיזבאללה בטיילים, הן באמצעות הברחות מסוריה ועוד".

"ראוי להתמקד גם במשגרים", אומר לנו מקור בטחוני, מתוך כחמש מאות משגרים שהיו באיראן לפני מלחמת עם כלביא, הושמדו כשלוש מאות. בגלל הדינא של הנשיא טראמפ, ישראל הפסיקה את העבודה באמצע, "וחבל מאד על כך", אומר מנשרוף. "יצור משגרים ניידים הוא אירוע מורכב, ועל כן משקיעה איראן בחידוש אתרי שיגור ממוגנים.

בהרים עדיין קיימים מערכי שיגור תת קרקעיים במרחב טהון ובמזרח איראן. "אין לדעת אם קיימים אתרי שיגור נוספים שלא הושמדו ושמדינת ישראל לא יודעת עליהם", הוא מזהיר. לצד זה, אחד מלקחי המלחמה באיראן, הוא שמדינת ישראל מתקשה להתמודד מול אתרים המוטמנים בעומק הקרקע, אתגרי החימוש הישראלי, הופכים את תקיפת האתרים הללו למסובכת, לעיתים לבלתי אפשרית. לצד זה, משקיעה איראן במערכות הגנה אוויריות, ואין להתעלם מהמאמצים שהיא עושה בתחום הספציפי הזה.

ומהצד השני, גורמים ביטחוניים מזהירים ממצאות בה האויב יודע עלינו יותר מדי, ויתכן שהוא אף פיתח יכולות התגוננו. גורמי ביטחון מלינים שבמהלך ימי המלחמה, שרפה מדינת ישראל שלל יכולות מתקדמות, כולל אמל"ח מיוחד עתידני, טכנולוגיות מסווגות ושיטות שנשמרו בתוך מעגלי סוד צפופים, כדי להפעיל רק נגד האיראנים ואך ורק במעגל השלישי.

מיושנים ולא רלוונטיים. ועל כן, הלוחמה האווירית של איראן מתמקדת בתחום הטילאי".

המראות הוכיחו: ישראל חדירה

דווקא אחרי מלחמת 12 הימים, איראן מבינה שעליה להשקיע פי כמה בייצור הטילים. נכון שהמלחמה הוכיחה את העליונות האווירית הישראלית, אבל היא המחישת שגם ישראל, למרות שכבות ההגנה שלה (כיפת ברזל, קלע דוד, חץ 2 וחץ 3, סוללות טאד האמריקניות, המערכת הימית כיפת מגן ועוד ועוד), גם היא חדירה. כולנו זוכרים את מראות האיימים של הנזקים להם גרמו הטילים. מנקודת מבטם של האיראנים, הטילים היו המערך היחיד שהוכיח את עצמו במלחמה, ועל כן, יש בהם פוטנציאל נזק עצום.

"אין דבר כזה, הגנה הרמטית מלאה", אומר ד"ר רובין, "ואין כדור קסם שמייט טילים באופן מלא". גם מדינה שמצוידת במערכות יירוט מתקדמות, ובמערכות הגנה משוכללות, גם היא לא יכולה להבטיח אפס פגיעות. במיוחד כשמדובר במתקפה של מאות טילים בליסטיים וכטב"מים המשוגרים סימולטנית.

ועוד משהו, במהלך ימי המלחמה, למדו באיראן את מערכות ההגנה והיירוט הישראליות, וניסו לחזר אותן. האיראנים הם אויב לומד, הם שינו טקטיקות ואיתרו פערים בחומות ההגנה האווירית באמצעות ניסוי וטעיה. אחוזי היירוט המוצלחים מדברים בעד עצמם, בימים הראשונים לחימה הם עמדו על 95 אחוזים, לקראת הסוף דווח שמדובר ב-86 אחוזים, ללא ספק, רמה מרשימה שאין לה מקבילה בעולם, ובכל זאת, הטילים שהצליחו לפגוע, גרמו לנזק אדיר

(ואם הזכרנו את שכבות ההגנה האווירית של מדינת ישראל, יש לציין שבישראל עובדים על שיפור איכויות חץ 2, טיל ישן שפותח כבר בשנות ה-90. ואם מישוה שם את מבטחו במערכת הלייזר, מגן אור, הוא באמת לא מצוי בעניין. "הלייזר לא יעשה את עבודת כיפת ברזל, שלא לדבר על החץ", אומר רובין. הלייזר עובד בקושי נגד רקטות, והחסרונות שלו, כמו היציאה מכלל פעולה בתנאי מזג אוויר מסוימים, בלילות, ובעיקר, קצב הירי והיירוט האיטי, ככזה שמייט בכל סבב שיגור אחד, לא מאפשר להסתמך עליו).

למקום הזה נכנסת המדיניות האיראנית של השקעה בכמות על חשבון האיכות. כמו שאמר סטאלין, "לכמות, איכות משל עצמה". הטילים האיראנים הם באיכות נמוכה ביותר, כמו שמדגיש רובין, שום צבא לא היה מקבל טילים כאלה לשימוש מבצעי.

ד"ר רובין: "הטילים האיראנים מתאפיינים באמינות נמוכה ביותר, רבים מהם משוגרים ונופלים בדרך ולא במ-קרה, האיראנים בוחרים להשקיע בכמות על פני האיכות, וזו מדיניות חכמה".

האיראנים משגרים בו זמנית מספר גבוה של טילים, מתוך חישוב נכון שגם אם מרביתם ינשרו בדרך, יפספסו, יתפוצצו על כן השיגור ועוד תקלות מתקלות שונות, הרי שיהיו מעטים שיחדרו את שכבות ההגנה הישראליות ויגרמו לנזקים חמורים.

יש לזכור נתון נוסף, ההגנה האווירית האיראנית לא

איראן אחרי שנתיים של מלחמה ובעיקר אחרי מלחמת 12 הימים, נותרה האיום הביטחוני הגדול על ביטחונה, שלומה ובעיקר קיומה של מדינת ישראל. תוכניתה הזדונית לא השתנו ואפילו התקבעו, וכמו שאומרים, כל סבב מתחיל, במקום שהסתיים הסבב הקודם, הן בהיקף, והן בעצימות.

על כן, אסור שבמדינת ישראל תשרור קונספציה שמהותה אשליה על "אויב מורתע" ו"מערך טילים שספג מכה אנושה", ואסור להיכנס לרגיעה. איראן עם כל המנועים קדימה, בעיקר בייצור הטילים. ד"ר מרחבי: "אם נמפה את הכלים העומדים לרשותה של איראן, הטילים הם הקלף הכמעט יחיד שהיא מחזיקה, והוא יתפקד ככלי העיקרי בארסנל העתידי שלה, לפחות בשנים הבאות".

מה בדבר תוכנית הגרעין? ובכן כל זמן שהנשיא טראמפ מתגורר בבית הלבן, איראן לא תשקם את היכולת הגרעינית שלה למימד של הרתעה (היא בהחלט תנסה לשקם אתרים מסוימים, אבל עד גבול מסוים). הלאה, מה בדבר הפרוקסי, חגורת האש אותה הציתה איראן מסביב לישראל? ובכן, השלוחים האיראנים הוכו קשות. בעיקר חיזבאללה, הפרוקסי העיקרי, מדינת ישראל תוקפת אותו מספר פעמים ביום. גם בחזית הזו אסור לישראל להירדם בשמירה, חיזבאללה מחדש את כוחו ומתחמש (התקיפות הישראליות לא מצליחות למגר את קצב ההתעצמות של חיזבאללה. הוא פועל לחידוש ייצור הרקטות, ואף קיבל מיליארד דולר מאיראן). למרות הכל, איראן לא מסתמכת עליו כבעבר. לפחות לא בעתיד הקרוב.

מכיוון נוסף, האיראנים יכולים לתקוף שגרירויות ואתרים יהודיים ברחבי העולם. "הם יחשבו פעמים רבות לפני שיתקפו במקומות הללו", אומר מרחבי. "פעילות כזו נחשבת למשחק מלוכלך, ואיראן לא מעוניינת להפוך למדינת מצורעת, בניגוד לתפיסה המקובלת בעולם, המ-שטר האיראני מוטרד ממה שחושבים עליו". הנה, בניגוד להנחת היסוד בה החזיקו כולם עם היוודע על הפיגוע הנורא באוסטרליה, הרי שאחרי בדיקה מעמיקה התברר שהוא לא הוכון מאיראן.

איראן לא תבחר כאופציה מועדפת לפגוע בנציגויות של ישראל בעולם, משום שפעולה כזו תזמין נקמה איומה. גם לטהרן יש שגרירויות ברחבי העולם, ותקיפה של שגרירויות ונציגויות עלולה לחזור אליה בבומרנג.

המשטר האיראני בודק את האופציות, ובכן, מתברר שהטילים הם המפלט הכמעט יחיד. "מדובר בתיעדוף אסטרטגי של המשטר באיראן", אומר ל"יתד השבוע" ד"ר עוזי רובין, מייסד מנהלת "חומה" להגנה מפני טילים במשרד הביטחון. "איראן לא מתנהלת כמו מדינה נורמטיבית, והיעד שלה הוא לא אימפריאלי רגיל. מטרתה להשליט את האיסלאם השיעי על המזרח התיכון, ואחר כך על העולם כולו. על כן היא לא בונה את עצמה למלחמה קונבנציונלית, ולא מחזיקה במאות דיביזיות שבכוון לפלוש למדינות אחרות, כמו האימפריה הפרסית העתיקה. כך למשל, היא משקיעה בטרור בעורף האויב (בעיקר בישראל ובסעודיה), וכמובן בטיילים".

מה בדבר חיל אוויר? ובכן, "חיל האוויר של איראן לא קיים", אומר רובין. המטוסים בהם מחזיקה איראן הם

"במהלך ימי המלחמה, למדו באיראן את מערכות ההגנה והיירוט הישראליות, וניסו לחזר אותן. האיראנים הם אויב לומד, הם שינו טקטיקות ואיתרו פערים בחומות ההגנה האווירית באמצעות ניסוי וטעיה. אחוזי היירוט המוצלחים מדברים בעד עצמם"

לקראת 'היום ה-13'?

המשך מעמ' 14

ד"ר הוכברג מרום, "ניהול משברים בעידן ה-AI מסוכן ומורכב פי כמה", כך אמרה לנו עוד לפני שפורסם הסרטון. "ישנם דברים שהשתיקה יפה להם, וה-AI עלול לגרום למיסקלקולציה והסלמה שקשה לבלום אותן".

כל יום והטרומפ שלו

מקורות מדיניים מדווחים שזירת איראן תעמוד על ראש שמחתו של ביקורו של נתניהו במארא-לאגו בפלורידה. השאלה היא אם ארה"ב קוראת מפה. הסוגיה המעניינת היא איך משתלב העימות המתחמם בין ישראל ואיראן, במפת האינטרסים האמריקניים.

ככלל, הגישה של הנשיא טראמפ דומה להפליא לגישתם של נשיאים אמריקנים, על פיה, אי התערבות ושמירה על המצב הקיים, עדיפות פי כמה על טלטול הספינה. לכל הנ"ל נוסף את הרתיעה וההתנגדות של הציבור האמריקני מה-תערבות במלחמות בעולם. והנה נקודה מטרידה נוספת, גל עצום של אנטישמיות גואה בארה"ב, גם בתוך המפלגה הרפובליקנית. אחת ההאשמות המרכזיות היא שמדינת ישראל סוחפת את ארה"ב למלחמות מיותרות. כך המלחמה באיראן, למרבה ההזיה, מדינת ישראל מואשמת בכך שאילצה את הנשיא בוש לצאת למלחמה האומללה בעיראק. על רקע הדברים האלה, עלול הנשיא טראמפ לח-שוש לסייע לישראל במערכה נוספת מול איראן. אבל הרבה קודם, יש לזכור את המדיניות האמריקנית המסורתית. ד"ר מנשרוף: "הנשיא טראמפ חושש שאי יציבות תזרע כאוס, ואין כמו עימות כדי לזרוע אי יציבות. לדעת, האחיזה המודיעינית האמריקנית באיראן היא לא איכותית, הממשל לא קורא את החברה האיראנית הצמאה לחופש, ולא מפענח את מאוויי הציבור. הם רואים את הפילוגים בתוך האופוזיציה האיראנית, ושואפים להגיע להסדר מול המשטר, כזה שיתן שקט".

כאן המקום להגביה עוף, מדינת ישראל רואה את מפת האינטרסים מנקודת מבטה. אבל ארה"ב לא עובדת אצלנו, והיא משרטטת מפה רחבה פי כמה, כזו שלא מתמקדת רק באינטרסים הישראליים, אלא מתחשבת בעיקר באינטרסים האמריקניים. ד"ר הוכברג מרום מרחיבה: "ושינגטון

משקיפה על המדינות ממעוף ציפור, ולהשקפתה סין היא האיום המרכזי. הממשל שואל את עצמו אם תמיכה אמריקנית מסיבית במדינת ישראל, בסצנריו של עימות בילטרלי בין ישראל ואיראן, ישרת את המטרות והאינטרסים של אמריקה, או יחבל במאמציה בסידור הכלים על לוח השחמט העולמי".

הכל מתחבר להכל, המהלכים האחרונים שננקטו באזור, הם פאזל שמנסה להרכיב הנשיא טראמפ. למקום הזה נכנס הסכם הגז בין ישראל ומצרים, כשדונלד גיי הוא השורשין המרכזי שלו. בעיניו של טראמפ, הסכם הגז יחזק את הכ-לכלה המצרית, וממילא את מעמדה בעולם הערבי ובציר המדינות הסוניות המתונות, על חשבונה של איראן. הסכם כזה פירושו מיליארדי דולרים שיזרמו מהפיתוח הכלכלי האזורי, ומהשקעות הון זרות. שוב, ארה"ב מנצחת על המלאכה ומ-קבלת דיבידנדים ורווחים עצומים. ההסכם יכול גם לחזק את הסכמי אברהם, ואולי אף לצרף אליו מדינות נוספות, שוב, מדובר בבריתות שדוחקות את איראן הצידה.

כשהנשיא טראמפ מביט על עימות מחודש בין ישראל ואיראן, הוא שואל את עצמו אם סבב כזה יחזק את ציר המדינות הסוניות המתונות. האם הוא ירחיב את הסכמי אברהם, ואולי דווקא הפוך? אולי המדינות הערביות יזעמו שהנשיא טראמפ תומך בעמדתה של מדינת ישראל? קשה לצפות את מהלכי הנשיא טראמפ, יותר מזה, אין לדעת איזה טראמפ ימתין לנתניהו בפלורידה. כל יום והטרומפ שלו. ד"ר הוכברג מרום מסכימה שקשה להציב את טראמפ במש-וואה מסודרת של קבלת החלטות. מדובר במנהיג הפכפך שנוקט ביום ב', במדיניות הפוכה מזו בה נקט ביום א'. ולעיתים מדובר בעניין של שעות, ובאין הוא קם בבוקר.

מקורות במדינת ישראל טוענים שהנושא האיראני יעמוד במרכז ביקורו של נתניהו במא-רא-לאגו. במקרה בו הנשיא טראמפ לא רואה עין בעין עם מדינת ישראל את מצב, הוא עלול לדרוש מנתניהו איפוק והבלגה.

ואולי מכיוון אחר, טראמפ הוא איש עסקים חובב דילים, יתכן שהוא יוותר לנתניהו בנושא איראן, הכל כדי לדרוש ממדינת ישראל ויתורים בעזה. "לא שוללת עסקה כזו על הסף", אומרת הוכברג מרום.

ובכל זאת, בישראל מדברים על עימות צפוי, לצידו של נתניהו, השמיעו ראשי מערכת הביטחון אזהרות קונקרטיים על היתכנות עימות נוסף מול איראן, הרמטכ"ל שחשוף לתמונת המודיעין ובכירים רבים אחרים, דיברו בחומרה על הסכנה. ואם דיברנו על הרמטכ"ל, בתקשורת במדינת

שישאר שם. טילים בתצוגה במוזיאון איראני

נ

מנשרוף: "הם

אומרים לציבור

'החזיקו מעמד',

'אמריקה

בשקיעה'

וממשל טראמפ

מסתבך,

'מדינת ישראל

מתמוטטת'

ועוד ועוד

פייקים שונים.

אבל בעידן

הנוכחי, צורכים

האיראנים את

החדשות לא

רק מהערוצים

הרשמיים

של המשטר,

הם ניזונים

מהרשתות

החברתיות. כך

נוצר באיראן

משבר אמון בין

העם למשטר"

העורך שוב נערך. בית

החולים סורוקה תחת

מתקפה (ארכיון)

ישראל התפרסם שרב-אלוף אייל זמיר שוחח עם מפקד פיקוד המרכז האמריקני, סנטקום, האדמירל בראד קופר, ושטח באוזניו את הדאגה הישראלית מכך שתרגילי הטילים האיראנים עלולים להוות גם הכנה אופרטיבית למתקפה איראנית.

אמירות קונספירטיביות שנשמעו מצידם של מתנגדי נתניהו, האשימו אותו בכך שהוא עלול לצאת לעימות כדי לשנות את סדר היום בישראל. "אין שחר להאשמות העלובות הללו", אומרים לנו כל המומחים, רבים מציינים: "אני לא מאוהבי נתניהו, רחוק מזה, אבל האשמה הזו היא הזיה".

גם ד"ר מנשרוף דוחה את הדברים על הסף: "שום גורם פוליטי, משום צד, לא יפנה לעימות מול איראן, בגלל שיקולים פוליטיים. יש להבין שראש ממשלה בישראל לא יוצא לעימות מול איראן סולו, והוא לא מקבל לבדו החלטה דרמטית כזו. "ראשי מערכת הביטחון לא יתנו יד ליוזמה כזו", ממשיך מנשרוף, "כולם, מהרמטכ"ל דרך כל הדרגים וראשי כל גופי המודיעין, יתמכו בעימות כזה, אך ורק אם מדובר יהיה באיום קיומי ממשי על מדינת ישראל".

ניהול סיכונים הוא אתגר מורכב, על מקבלי ההחלטות במדינת ישראל לקחת בחשבון את כל החבילה, "אין להקל ראש במגוון הנתונים", אומרת הוכברג מרום, "לכל אחד מהם משמעות אדירה". קשה לדעת מה תהיה הנקודה הסינגול-רית בה יפרוץ העימות.

ואין לטעות, עימות בין ישראל ואיראן יהיה, אם לא מחר, אז מחרתיים. על פי הערכות הוא יפרוץ בעתיד הרחוק, אבל גם על התאריך הזה לא מוכנים המומחים לחתום.

מה הסבירות לעימות בטווח הקצר? "פחות מחמישים אחוזים", מעריכים באוזנינו מומחים, "הסיכויים לפרוץ סבב נוסף בין ישראל ואיראן נמוכים יחסית. אבל אחרי ה-7 באוקטובר, ובגלל ההיכרות הבלתי נעימה עם האויב האיראני, אין לקחת סיכון ולהחליט שמדובר בתרגיל. אולי אנחנו נמצאים בדבר האמיתי, ואולי באיראן כו-חנים אותנו, אם מדינת ישראל תיכנס להיערכות, הם יתממו ויסבירו שהכל תרגיל והכל בראש של הישראלים. אבל אם מדינת ישראל תשקע בשא-ננות, יכול להיות שהאיראנים ינסו את מזלם".

נ

ד"ר הוכברג מרום: "מדינת ישראל נהנית

מגיבוי מלא מצידה של ארצות הברית, אבל

כשמבצעים ניהול סיכונים, חובה להביא בחשבון

שמנגד, איראן מקבלת אספקה שוטפת, טילים

ורכבים בליסטיים מסין וצפון קוריאה"